

Zadeva C-402/23**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

28. junij 2023

Predložitveno sodišče:

Audiencia Nacional (osrednje sodišče, Španija)

Datum predložitvene odločbe:

22. junij 2023

Zahtevana oseba:

Dimas

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) (identifikacija predložitvenega sodišča in postopka)

SKLEP (VPRAŠANJE ZA PREDHODNO ODLOČANJE)

[...] (ni prevedeno) (sestava predložitvenega sodišča)

V Madridu, dvaindvajsetega junija dva tisoč triindvajset

V skladu s *členi 19(3)(b) Pogodbe o Evropski uniji* (v nadaljevanju: PEU); 267 *Pogodbe o delovanju Evropske unije* (v nadaljevanju: PDEU) in 4a *Ley Orgánica del Poder Judicial* (sistemski zakon o sodstvu; v nadaljevanju: LOPJ) je potrebno, da Sodišče Evropske unije razloži *člena 18(1) PDEU in 21(1) PDEU* ter pojasni svojo sodno prakso iz *sodbe (veliki senat) z dne 6. septembra 2016, Petruhhin*, ki jo to sodišče uporabi v primeru, kakršen je ta v tem postopku izročitve, za katero je zaprosila Kraljevina Maroko v zvezi z državljanom z dvojnimi maroškim in nizozemskim državljanstvom, glede na odgovor nizozemskih organov, katerim je bila posredovana prošnja za izročitev, ki jo je predložila Kraljevina Maroko.

DEJANSKO STANJE

- 1 Dimas, rojen v [...] (ni prevedeno), v Maroku, dne NUM000/1973, sin Eloyja in Pilar, maroški državljan z osebno izkaznico št. NUM001, z veljavnostjo do 2. 3.

2031, in tudi nizozemski državljan, z nizozemskim potnim listom št. NUM002, je bil 7. avgusta 2022 na podlagi mednarodnega naloga za prijetje, ki ga je zaradi preiskave njegovega sodelovanja pri kaznivem dejanju trgovine s prepovedanimi drogami 24. maja 2016 zoper zahtevano osebo izdal kraljevi državni tožilec pri sodišču prve stopnje v Nadorju, v Maroku, prijet v Tossi del Mar, v provinci Girona.

- 2 Dimas ni rezident v Španiji, bil je na poti skozi našo državo.
- 3 Dimas je bil priveden pred *Juzgado Central de Instrucción 5* (osrednje preiskovalno sodišče št. 5), ki je s sklepom z dne 8. 8. 2022 začelo postopek izročitve in zanj odredilo pripor.
- 4 Prošnjo za izročitev z dne 22. 8. 2022, ki jo je podal kraljevi tožilec pri sodišču prve stopnje v Nadorju, je Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación de España (ministrstvo za zunanje zadeve, Evropsko unijo in sodelovanje, Španija) prejelo 6. septembra 2022, Consejo de Ministros (svet ministrov, Španija) pa je na seji 4. oktobra 2022 odločil, da se postopek izročitve nadaljuje po sodni poti.
- 5 Namen prošnje za izročitev je uvedba kazenskega pregona proti Dimasu, ki je obdolžen kaznivega dejanja v zvezi s trgovino s prepovedanimi drogami, ki naj bi bilo storjeno 11. 5. 2016, ko je v pristanišče v Nadorju priplula ladja z imenom Almería, ki je prevažala tovornjak družbe FELICITE OUIDA TRANS z registrsko oznako NUM003, v katerem so bili skriti trije črni kovčki, ki so vsebovali 20 vrečk, v notranjosti katerih je bilo 100.000 tablet ekstazija (MDMA). Voznik tovornjaka je bil prijet skupaj z drugo osebo, ki se je sestala z njim v pristanišču, oba pa sta izjavila, da so tablete ekstazija prispele iz Bruslja in da jih je Dimas pripeljal s svojim avtomobilom iz Rotterdama v Bruselj, od koder so prispele v Maroko.
- 6 To sodišče se je zaradi nizozemskega državljanstva zahtevane osebe prek EUROJUSTA obrnilo na nizozemske pravosodne organe in jim posredovalo prošnjo za izročitev, ki jo je v zvezi z njihovim državljanom podal Maroko, če bi ti želeli izdati nalog za prijetje in predajo.
- 7 Odgovor nizozemskih pravosodnih organov je prispel v elektronskem sporočilu z dne 8. decembra 2022, poslanem prek EUROJUSTA, v katerem so nas obvestili, da nizozemski pravosodni organi ne bodo izdali naloga za prijetje in predajo za dejanja, navedena v prošnji Maroka za izročitev, vendar dodajajo, da če bi bil Dimas prijet na Nizozemskem, zaradi njegovega nizozemskega državljanstva ne bi bil predan Maroku.
- 8 Dimas nasprotuje predaji Maroku, pri čemer se med drugim sklicuje na to, da je državljan Evropske unije, in da ga nizozemski organi ne bi izročili Maroku, ter na verjetno kršitev njegovih temeljnih pravic, saj trdi, da bo podvržen mučenju in da ga bodo morda celo usmrtili zaradi njegovega javnega nasprotovanja politiki Maroka in maroškega kralja, ker je sodeloval na shodih, organiziranih v Evropi,

na katerih nacionalna skupščina Rifa (N. A. R.) s sedežem v Oslu na Norveškem, obtožuje maroški režim, kar je dejavnost, ki jo javno oznanja prek svoje strani na Facebooku.

- 9 Ta postopek izročitve čaka na odločitev in na odgovor na trditve osebe, za katero se zahteva predaja, s strani tega sodišča, ki meni, da je potrebna odločitev Sodišča o vprašanjih, ki mu jih bo postavilo.
- 10 Dimas je od 31. 5. 2023 na prostosti.
- 11 Postopek izročitve [...] (ni prevedeno) pri tem sodišču še poteka.

PРАВNA PODLAGA

1 Upoštevena zakonodaja v obravnavanem primeru

Špansko pravo

Člen 13.3 Constitución española (španska ustava): Izročitev se odobri le v skladu z mednarodno pogodbo ali zakonom, ob upoštevanju načela vzajemnosti. Politična kazniva dejanja so izključena iz izročitve, pri čemer se teroristična dejanja ne štejejo mednje.

Člen 3 Ley de Extradición Pasiva, de 21/03/1985 (zakon o pasivni izročitvi z dne 21. 3. 1985): 1. Izročitev španskih državljanov in niti tujcev za kazniva dejanja, za katera so v skladu z nacionalnim pravnim redom pristojna španska sodišča, se ne odobri. Sodišče, pristojno za odločanje o izročitvi, bo v skladu z ustreznimi določbami španskega pravnega reda status nacionalnega državljana preučilo v trenutku sprejetja odločitve o izročitvi in pod pogojem, da ta status ni bil pridobljen z goljufivim namenom onemogočanja izročitve.

2. Če je treba izročitev zavrniti iz razloga, navedenega v prejšnjem odstavku, španska vlada, če država, v kateri so bila dejanja izvršena, tako zahteva, poroča o dejanjih, ki so bila razlog za zahtevek, državnemu tožilstvu, da se lahko zoper zahtevano osebo po potrebi uvede sodni pregon. Kadar je tako sklenjeno, bo španska vlada državo prosilko zaprosila, naj predloži izvedena procesna dejanja ali njihove kopije, da bi se kazenski postopek nadaljeval v Španiji.

3. Če je bilo kaznivo dejanje storjeno zunaj ozemlja države, ki prosi za izročitev, se lahko ta zavrne, če španska zakonodaja ne dovoljuje kazenskega pregona za istovrstno kaznivo dejanje, storjeno zunaj Španije.

Člen 1 Convenio de extradición entre el Reino de España y el Reino de Marruecos, hecho en Rabat el 24 de junio de 2009 (konvencija o izročitvi med Kraljevino Španijo in Kraljevino Maroko, sklenjena 24. junija 2009 v Rabatu):

Pogodbenici se zavezujeta, da si bosta v skladu s pravili in pogoji, določenimi v tej konvenciji, medsebojno predali osebe, ki so na ozemlju ene od dveh držav in so preganjane zaradi kaznivega dejanja ali iskane zaradi izvršitve kazni zapora, ki so jo zaradi kaznivega dejanja izrekli sodni organi druge države.

Člen 3 Neizročitev državljanov konvencije o izročitvi med Kraljevino Španijo in Kraljevino Maroko:

1. Nobena od obeh držav ne bo odobrila izročitve svojih državljanov.
2. Status državljana se bo presojal glede na trenutek, ko naj bi bilo storjeno kaznivo dejanje, zaradi katerega se zahteva izročitev.
3. Vendar se zaprosena pogodbenica zavezuje, da bo v obsegu, v katerem je pristojna za njihov sodni pregon, sodno preganjala svoje državljanke, ki so na ozemlju druge države storili dejanja, ki se v obeh državah kaznujejo kot kazniva dejanja, če ji druga pogodbenica po diplomatski poti ali neposredno prek osrednjih organov ministrstva za pravosodje posreduje prošnjo za začetek sodnega pregona, skupaj s spisi, dokumentacijo, predmeti in informacijami, ki jih ima na voljo. Pogodbenico prosilko je treba obvestiti, kako je rešena njena prošnja.

Pravo Evropske unije

Člen 18(1) PDEU: Kjer se uporabljata Pogodbi in brez poseganja v njune posebne določbe, je prepovedana vsakršna diskriminacija glede na državljanstvo.

Evropski parlament in Svet lahko po rednem zakonodajnem postopku sprejmeta predpise, s katerimi prepovevata takšno diskriminacijo.

Člen 21(1) PDEU: Vsak državljan Unije ima pravico prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic ob upoštevanju omejitev in pogojev, določenih s Pogodbama in ukrepi, ki so bili sprejeti za njuno uveljavitev.

Člen 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah: Nihče se ne sme odstraniti, izgnati ali izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.

2 *Razlogi za posvetovanje*

2.1 *To sodišče je seznanjeno s sodbo velikega senata [Sodišča] z dne 6. septembra 2016 in je v okviru njenega izvajanja v praksi nizozemske organe obvestilo o prošnji za izročitev, ki jo je Kraljevina Maroko podala v zvezi z njenim državljanom. Primer, ki se obravnava v okviru tega postopka izročitve, ima nedvomno številne skupne točke s tistim, ki ga je Sodišče preučilo v zgoraj navedeni sodbi. Tako med Evropsko unijo in državo prosilko (Kraljevino Maroko) ne obstaja pogodba o izročitvi, zato pravila o izročitvi spadajo v pristojnost držav*

članic; Sodišče pa je v sodbi z dne 6. 9. 2016 navedlo, da „[...] je treba za presojo področja uporabe Pogodb v smislu člena 18 PDEU ta člen razlagati v povezavi z določbami Pogodbe DEU o državljanstvu Unije. Položaji, ki spadajo na to področje uporabe, so zato zlasti položaji v zvezi z uresničevanjem pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, kot je določena v členu 21 PDEU [...]“.

2. V točki 32 sodbe je pojasnjeno: „Z nacionalnimi pravili o izročitvi, kakršna so ta iz postopka v glavni stvari, pa se uvaja različno obravnavanje glede na to, ali je zadevna oseba nacionalni državljan ali državljan neke druge države članice, saj se z njimi državljanom drugih držav članic, kot je A. Petruhin, ne priznava varstvo pred izročitvijo, ki velja za nacionalne državljane. Tako se lahko s temi pravili vpliva na pravico državljanov drugih držav članic do prostega gibanja v Uniji.“

V sodbi velikega senata z dne 6. 9. 2016 je bilo analizirano tveganje nekaznovanosti kaznivega dejanja in navedeno: „39. Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 56 sklepnih predlogov, je izročitev postopek, katerega namen je boj proti nekaznovanosti osebe, ki se nahaja na ozemlju, ki ni tisto, na katerem je izvršila zatrjevano kaznivo dejanje. Kot je več nacionalnih vlad navedlo v stališčih, predloženih Sodišču, se namreč neizročitev nacionalnih državljanov – ob upoštevanju reka ‚*aut dedere, aut judicare*‘ (izročiti ali soditi) – običajno uravnoteži z možnostjo zaprosene države članice, da kazensko preganja svoje državljane za huda kazniva dejanja, izvršena zunaj njenega ozemlja, vendar pa ta država članica načeloma ni pristojna, da sodi o takem kaznivem dejanju, če niti storilec niti žrtev zatrjevanega kaznivega dejanja nimata državljanstva te države članice. Z izročitvijo se tako preprečuje, da bi kazniva dejanja, ki so jih na ozemlju te države storile osebe, ki so pobegnile s tega ozemlja, ostala nekaznovana.“

2.5 „47. Če pravo Unije ne ureja izročitve med državo članico in tretjo državo, je treba za zaščito državljanov Unije pred ukrepi, s katerimi se lahko omeji njihova pravica do prostega gibanja in prebivanja iz člena 21 PDEU – ob hkratnem boju proti nekaznovanosti za kazniva dejanja – uporabiti vse potrebne mehanizme sodelovanja in vzajemne pomoči, ki na podlagi prava Unije obstajajo na področju kazenskega prava.“

2.6 „48. Tako je treba v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, dati prednost izmenjavi podatkov z državo članico, katere državljan je zadevna oseba, da se organom te države članice omogoči – če so na podlagi nacionalnega prava pristojni za pregon te osebe zaradi kaznivih dejanj, izvršenih zunaj nacionalnega ozemlja – da z namenom uvedbe kazenskega postopka izdajo evropski nalog za prijetje. Člen 1(1) in (2) Okvirnega sklepa 2002/584 v takem primeru namreč ne izključuje možnosti, da država članica, katere državljan je domnevni storilec, za uvedbo kazenskega postopka izda evropski nalog za prijetje.“

2.7 Vse točke, poudarjene v *sodbi velikega senata z dne 6. 9. 2016*, se uporabljajo v obravnavanem primeru v tem postopku izročitve. Vendar to sodišče meni, da je razlikovalni dejavnik – glede na obravnavani primer –, katerega navedena sodba ne zajema, v odgovoru nizozemskih organov, ko jim je bila poslana prošnja za izročitev, ki jo je podala Kraljevina Maroko. Nizozemski organi so obvestili sodišče, da ne bodo izdali naloga za prijetje in predajo Dimasa za dejanja, navedena v prošnji za izročitev, vendar so tudi navedli, da zahtevana oseba, če bi bila prijeta na Nizozemskem, zaradi njenega nizozemskega državljanstva ne bi bila predana Maroku.

2.8 Tako smo v položaju, da je oseba, za katero se zahteva predaja s strani tretje države, ki ni članica Evropske unije, v svoji državi zaščitena pred prošnjami navedene tretje države za izročitev enako, kot so španski državljani v Španiji zaščiteni pred prošnjami za izročitev, ki jih poda ta tretja država. Vendar se v skladu s španskim nacionalnim pravom ta prepoved izročitve španskih državljanov v Španiji ne uporablja za državljane z nizozemskim državljanstvom.

2.9 *Španska ustava ne vsebuje izrecnega pravila, ki bi prepovedovalo izročitev španskih državljanov drugi državi. Vendar taka prepoved obstaja v dvostranski konvenciji o izročitvi, podpisani s Kraljevino Maroko, katere člen 3 določa, da nobena od teh dveh držav ne bo odobrila izročitve svojih državljanov drugi. V tem primeru pa se zaprosena država zaveže, da bo v obsegu, v katerem je pristojna za sodni pregon, sodno preganjala svoje državljane, ki so na ozemlju druge države storili kazniva dejanja, ki se v obeh državah kaznujejo kot kazniva dejanja.*

2.10 Zahtevana oseba ni španski državljan in ne prebiva v Španiji, prošnja za izročitev pa ne vsebuje nobenega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče sklepati, da bi bila španska sodišča pristojna za obravnavanje kaznivega dejanja v zvezi s trgovino s prepovedanimi drogami, pri izvršitvi katerega ni naveden noben kraj na španskem ozemlju, saj se je začelo v Rotterdamu, nadaljevalo v Bruslju in zaključilo v Nadorju, kamor so prispele tablete MDMA.

2.11 To sodišče se sprašuje, ali prepoved izročitve svojega državljana Maroku, ki obstaja na Nizozemskem in ki je enaka prepovedi izročitve španskih državljanov Maroku, v Španiji učinkuje za nizozemskega državljana, ki v Španiji uresničuje pravico do prostega gibanja iz člena 21 PDEU, tako kot vsebina pravice do nediskriminacije na podlagi državljanstva iz člena 18 PDEU, čeprav taka odločitev pomeni kršitev obveznosti, ki izhajajo iz dvostranske konvencije o izročitvi, in lahko povzroči nekaznovanost za kaznivo dejanje, zaradi katerega je bila podana prošnja za izročitev.

Iz teh razlogov

JE SENAT SKLENIL:

Postopek izročitve se prekine do sprejetja odločbe v zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe.

Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

1. Ali je treba člena *18 in 21(1) PDEU* razlagati tako, da je treba prepoved predaje državljanov iz dvostranske pogodbe o izročitvi, sklenjene med državo članico EU in tretjo državo, razširiti na državljane drugih držav članic Unije, ki se jih zaradi njihovega državljanstva ne izroči tretji državi, ki je zaprosila za izročitev, če so na ozemlju zaprosene države članice v okviru uresničevanja svoje pravice do prostega gibanja?

2. Če država članica EU, katere državljanstvo ima zahtevana oseba, zavrne izdajo naloga za prijetje in predajo z namenom sodnega pregona dejanj, zaradi katerih se zahteva izročitev, saj če bi bila prijeta v tej državi članici, zaradi njenega državljanstva ne bi bila izročena, ali odločitev te države članice glede njenega državljanja, če je ta na ozemlju zaprosene države članice v okviru uresničevanja pravice do prostega gibanja, navedeno zaproseno državo članico zavezuje v zvezi z izročitvijo, za katero je zaprosila tretja država?

[...] (ni prevedeno)

Tako s tem sklepom to izdamo, pošljemo in podpišemo. [Končne postopkovne navedbe]

DELOVNI DOKUMENT